

מדור הבחינות

מינהל הסטודנטים

אוניברסיטת בר-אילן

מספר סידורי 2489882

מס' מחי: 45

שנת תשע"ב סמסטר 2 מועד: 1 מטלה: 1
קורס: 01 212 99 דיני משפחה

המחברת נבדקה ביום: _____

הציון: 89

חתימת המרצה: ח"י

מס' סידורי _____ מתוך _____ מחברות

הוראות לנבחן

1. הבחינה. תלמיד שעזב את האולם אחרי חלוקת השאלונים או לא מסר את מחברתו עד תום הבחינה או מסר מחברת ריקה - דינו כדין נכשל.
2. קריאת השאלון מותרת רק לאחר קבלת רשות המשיח/ה.
3. יש לכתוב את התשובות בדיו, בכתב ברור ונקי על עמוד אחד של כל דף. אין לכתוב בשוליים, הכותב טיוטה יקדיש לה את הצד הימני של המחברת ואת ההעתקה הנקייה יכתוב בצד השמאלי. את הטיוטה יש למחוק בהעברת קו. אסור לתלוש דפים מן המחברת.
4. עבר הנבחן על תקנות הבחינות, תשלל ממנו הרשות להמשיך בבחינה, והוא יועמד לדין משמעתי.
5. משך זמן הבחינה מצויין בראש השאלון. עם הודעת המשיח/ה כי את הזמן, על הנבחן להפסיק את הבחינה, למסור את המחברת עם השאלון ולצאת מאולם הבחינה. מחברת שלא נמסרה בתום ההודעה לא תיבדק.
6. אחזקת מכשיר טלפון סלולרי (אפילו סגור) ברשות הנבחן, מביאו מיידיית לפסילת הבחינה.

1. עליך להבחן בחדר בו הנך רשום.
2. הנח ליד המשיח בבחינה את חפצייך האישיים כגון: תיקים, ספרים, מחברות, מכשירים סלולריים, קלמרים וכו'.
3. אסור להחזיק בהישג יד חומר הקשור לבחינה/לקורס אלא אם הותר הדבר בכתב על ידי המרצה ורק בהתאם למותר.
4. מסור למשיח/ה על הבחינה תעודת זהות וכרטיס נבחן חתום ותקף לסמסטר בו מתקיימת הבחינה.
5. היציאה לשירותים במהלך הבחינה אסורה בהחלט. נשים בהריון ונבחנים באישור מתאים רשאים לבקש מהמשיח/ה לצאת. היציאה בליווי המשיח/ה ובהתאם לנוהל האוניברסיטה.
6. נבחן היוצא ללא רשות מחברתו תפסל ותועבר לוועדת משמעת.
7. יש להישמע להוראות המשיח/ה. אין לעזוב את חדר הבחינה ללא קבלת רשות. חל איסור מוחלט לפנות לנבחנים אחרים בכל עניין ודבר. בכל עניין פנה למשיח/ה.
8. בתחילת הבחינה מלא את פרטיך האישיים ע"ג המחברת. תלמיד שקיבל לידיו שאלון ואין ברצונו להיבחן, חייב להמתין 1/2 שעה בכיתה מתחילת

בה/3א/1

ועדת המשמעת מזהירה!

נבחן שיימצאו ברשותו חומרי עזר

אסורים או ייתפס בהעתקה,

ייענש בחומרה עד כדי

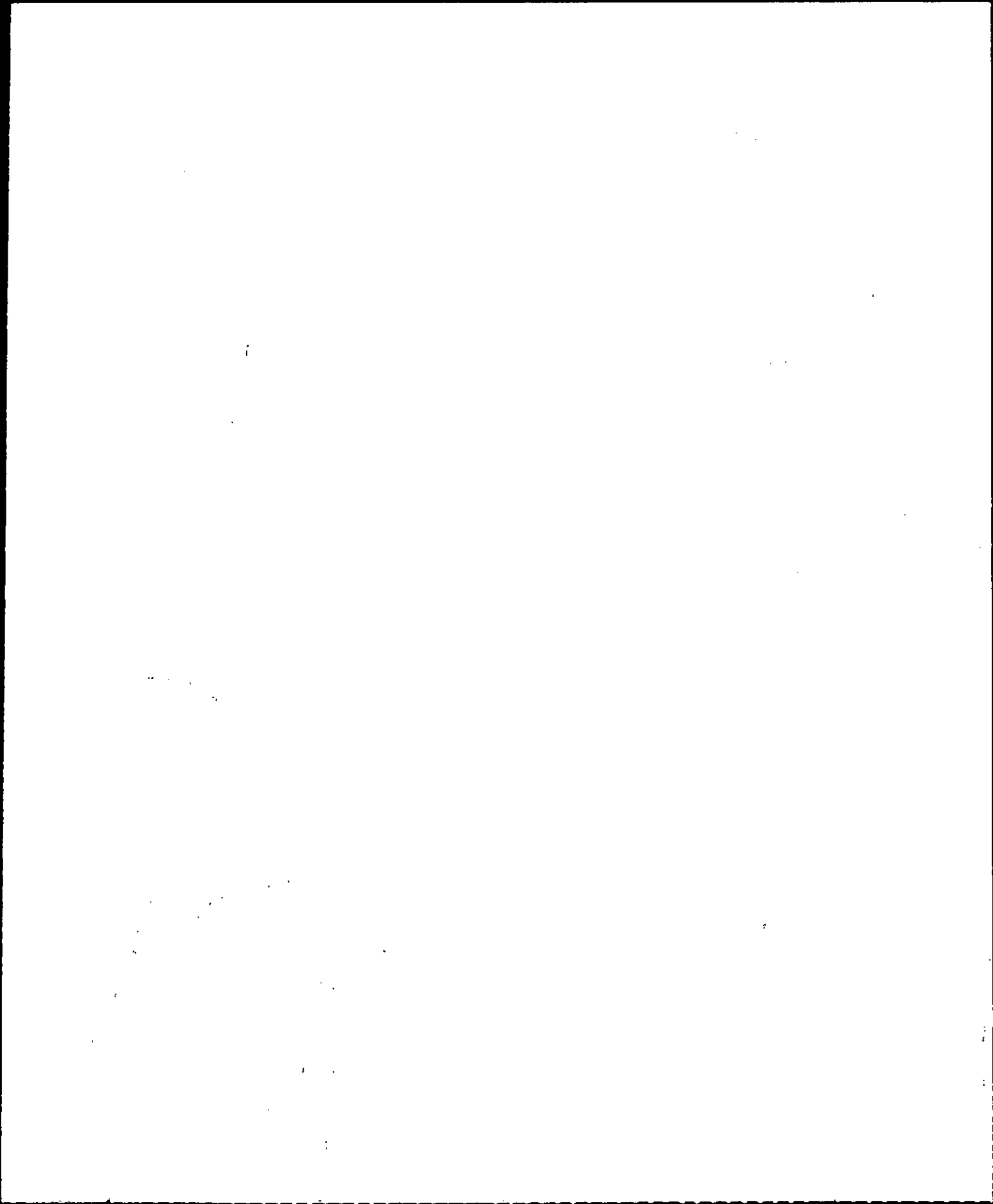
הרחקתו מהאוניברסיטה.

שנה"ל ח"י סמסטר 2 מועד 1
מס' קורס 01-212-99
מחלקה משפחה תאריך 10.07.12
המרצה ח"י
מבחן חלק (אם הבחינה בשני חלקים) 1

הוראות לנבחן בנושא סריקה:

אין לכתוב במחברת בעפרון. יש לכתוב בעט בצבע כחול כהה או שחור בלבד. אין להשתמש בנוזל מחיקה (טיפקס). אין לכתוב בשוליים משני צידי הדף. מחברת בכתב מרושל משפיעה על תוצאות הסריקה.

שם לב! השוליים יחתכו לפני הסריקה. לכן, חל איסור מוחלט

דיני משפחה / פרופ' רות הלפרין-קדרי
פתרון מבחן תשע"ב מועד א

שאלה 1 (70 נקודות)

בפני יונית עומדות למעשה שלוש אפשרויות:

א. דיון בסמכות בית הדין

תנאי סעי' 1: לבי"ד הרבני סמכות ייחודית לדון בענייני נישואין וגירושין של יהודים בישראל אזרחי המדינה או תושביה.

בחנית תנאי סעיף 1 לחוק שיפוט בתי דין רבניים (להלן- חשבד"ר)- מהנתונים עולה כי כלל התנאים מתקיימים. **תנאי סעי' 3:** דיון במבחני הכריכה- א. כנות התביעה- דיון בסוגיה האם קיימת לירון עילת גירושין ומאידך היות התביעה שהוגשה בחוסר תום לב (מתוך מטרה להשתמש ב"דתיותה" של יונית על מנת לנשלה מזכויותיה).

ב. כריכה כנה- ספק בכנות הכריכה מאחר ולא פורט כל הרכוש וכן לאור מטרתו של ירון לנשל את יונית מזכויותיה (ראו דיון בחלופה III) **כריכה כדן - יישום אודות כריכת מזונות הילדים**

ג. כריכה כדן - יישום אודות כריכת מזונות הילדים

סמכות לדון בענייני הרכוש - סמכות לבית הדין אם היתה כריכה כדן. הדין שיחול הוא הדין האזרחי.

סמכות בענייני מזונות אשה- סמכות מקבילה לבית הדין הרבני. הדין שיחול: הדין העברי.

סמכות בענייני מזונות ילדים- רק בהסכמת הצדדים (במקרה זה האשה הגישה תביעה לבית המשפט ולכן אין לבית הדין הרבני סמכות לדון). הדין שיחול הוא הדין האישי.

ב. דיון בסמכות בית המשפט

האפשרות הראשונה היא לפנות בתביעה לבית המשפט לפי הלכת פלמן, ולטעון כי יש "נסיבות מיוחדות". במידה ותתקבל טענה זו, תוכל יונית להגיש את התביעות לבית המשפט.

לכאורה, לפי מרוץ הסמכויות ומרוץ ההחלטות, נתונה לבית הדין הרבני הסמכות להכריע בתביעות.

בג"צ קובע בהלכת פלמן כי הערכאה הראשונה שתקבע את סמכותה, תעמוד בידה ההכרעה.

רק בהתקיים טעם מיוחד רק במקרים חריגים, תחליט הערכאה השנייה בשאלת סמכותה לדון בסוגיה שנתבעה בפניה אף שהערכאה האחרת כבר החליטה כי בסמכותה לדון באותה הסוגיה ממש. אולם העובדה כי הערכאה השנייה סבורה כי הכרעתה של הערכאה הראשונה בעניין הסמכות שגויה, אינן בה, כשלעצמה, כדי להיות "טעם מיוחד" להיזקק לשאלת הסמכות באותה סוגיה. בג"צ לא קובע מהו טעם מיוחד, אבל נותן דוגמאות, למשל: הכרעה ללא נימוק, וללא דיון מקדים. דוגמא נוספת היא חוסר חוקיות או פגם היורד לשורשו של הליך או תוך חריגה מכללי הצדק הטבעי. רק במקרה כזה הערכאה השנייה יכולה לקבוע שהיא בעלת הסמכות למרות שהערכאה הראשונה פסקה כי הנושא הוא בסמכותה.

יישום: טענה לפיה תביעת הגירושין לא בהתאם ל"מבחן המשולש" (תביעה כדן/ תביעה כנה/ כריכה כדן) לא תעמוד ככל הנראה, מאחר וביד הדין קבע כי הבעל עומד במבחן המשולש.

גם טענה כי בית הדין הרבני טעה אינה מהווה הצדקה, על פי רוב (אלא אם זה יכנס תחת "חריגה מכללי הצדק הטבעי"). במקרה כזה, בו הטענה היא שבית הדין לא יישם את המבחנים כדן יש לתקוף את החלטת ע"י ערעור.

יונית יכולה לטעון כי בית הדין לא נימק את החלטתו, לטענה זו יש סיכוי מסוים להתקבל.

יונית גם יכולה לטעון כי לא ניתן לה די זמן לטרוח את טיעוניה (שלושה ימים).

יונית יכולה לטעון כי עצם טענתו של ירון לגבי חוסר השיתוף על אף שחיו יחד הנה פגיעה בצדק הטבעי ונועדה רק כדי לנשלה מזכויותיה.

יונית תוכל להתבסס על בג"צ 5918/07 (בג"צ הבקשה ליישוב הסכסוך) שמדבר על ההליך של בקשה ליישוב סכסוך, וזן בעקרון תום הלב וניצול לרעה של הליכי משפט. באותו מקרה נקבע כי למרות הבקשה ליישוב סכסוך שהיתה אמורה להקנות סמכות לבית המשפט, הרי שקביעת בית הדין שהסמכות שלו, עומדת בתוקף לאור העובדה שבעלת דין ניצלה את ההליך בחוסר תום לב ותוך ניצול הליכי משפט. יתכן שלאור האמור יכול בית המשפט לבסס את החלטתו כי הסמכות מוקנית לו.

במידה וטענתה תתקבל ע"י בית המשפט, הוא יוכל לדון בתביעות שיונית הגישה.

במידה ובית המשפט ידון בתביעות לכתחילה-

בעניין רכוש- בני הזוג נישאו לאחר 1974- כלומר לאחר החלת חוק יחסי ממון. על בני הזוג שנישאו לאחר כניסת החוק ולא ערכו ביניהם הסכם ממון חל הסדר איוון משאבים שבחוק יחסי ממון.

בית המשפט יחלק את הרכוש, הפנסיה, הדירה והזכויות הסוציאליות בחלקים שווים (ללא קשר כמובן להבדלים באורך החיים הדתי).

יש לדון בשאלה האם יש נפקות לרישום חשבונות הבנק ונפרד וכן לדון בדירת המגורים של הצדדים.

בעניין המזונות- הדין החל: הדין העברי. על הבעל לפרנס את האשה לפי רמת החיים שהייתה בביתה. בעיקרון רשאי הבעל לומר: "צאי מעשי גידך תחת מזונותייך" ובכך לקזז את הכנסתה. אולם הבעל לא רשאי לומר שהאשה חייבת לצאת ולפרנס את עצמה. בהלכות בייקל ופדן ישנה הסתייגות מקביעה זו, והתחשבות בפוטנציאל ההשתכרות. אלא שאלה סוייגו בפסק דין מאוחר יותר בע"א 4316/96 פלולי נ. פלולי שם נקבע כי אשה איננה חייבת לעבוד גם אם עבדה קודם לכן וכי המקרים בהם מדובר בפסי"ד ביקל ופדן הינם חריגים לכלל, ויש צורך בנסיבות מיוחדות כדי שיחולו וייישמו. לאור רמת החיים הגבוהה והנסיבות המפורטות באירועון, ובמיוחד העובדה שיש שלושה ילדים לא גדולים, יש להניח כי היו נפסקים מזונות אשה, אולם המזונות יפסקו, בכל מקרה, עד לגירושין בפועל.

לנוכח קביעתן של בית הדין הרבני דומה כי בית הדין הרבני יקבע כי יונית איבדה את זכאותה למזונותיה (מאחר והינה עוברת על דת).

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

אפשרות שניה היא לגשת לבית המשפט ולהגיש תביעות בעילות אחרות.

בעניין רכוש - להגיש תביעה בעניין "מוניטין"/"הון אנושי", תביעה אשר לא נכרכה, לכאורה, לתביעת הגירושין והרכוש. יונית תוכל להתבסס על בע"מ 4623/04 פלוני נ' פלוני, שהכיר במוניטין האישי כרכוש בר חלוקה. יחד עם זאת, טענה זו הנה בעייתית, שכן רכון נטען כנגד נושא המוניטין וההון האנושי כרוך בתביעת הרכוש, שהרי הטענה היא שהם למעשה מהווים חלק מרכוש בר החלוקה, וגם ביה"ד מחוייב לפסוק בהתאם לכך, ולכן איך לבית המשפט סמכות. במילים אחרות, רכיבים אלה היו חלק מהתביעה הרכושית, וברגע שלא חולקו בפסה"ד של ביה"ד נוצר כאן מעשה בית-דין שלא מאפשר תביעה חדשה. הדרך להתגבר על כך היא להעלות את הטיעון שתביעה זו מגלמת גם פן של תביעת מזונות, אזרחיים או חוזיים בהסתמך על מעין הסכם מכללא שנכרת בין הצדדים (רע"א 8256/99) או באופן כללי סעד של איזון לאחר הפירוד, ולכן כן מדובר כאן בעילה חדשה שלא נדונה בביה"ד. (ראו בהמשך על "התלכדות המגמות").

בעניין מזונות האשה - יונית יכולה לנסות ולטעון כי מגיעים לה "פיצויי שיקום" או "מזונות אזרחיים".

יונית יכולה לטעון כי טענתו של הבעל כי נישואיהם הסתיימו, למעשה, בשנת 2005 והעובדה כי הם חיו יחד עוד 5 שנים נוספות, מקימה לה עילה למזונות אזרחיים מכח היות "ינדעה בציבור". ניתן לבסס זאת על הלכת פלונית 8256/99; 2232/03, והפסיקה בנושאי המזונות האזרחיים לידועים בציבור. קיים טשטוש מושגי בין טענות של הון אנושי ומזונות אזרחיים שהם למעשה שני צדדים של אותו מטבע, בע"מ 740/08 (השופטת וילנר) ובעמ 4623/04 של ריבלין, פרופ' הלפרין-קדרי הזכירה גם פסק דין של פלאוט (יש לדון בסוגיה האם זו תביעה עצמאית ואז ניתן לתבוע בבית המשפט או אם זה חלק מתביעת רכוש ומזונות ואז לא ניתן לתבוע בעילה עצמאית).

טענה חלופית / טענה לחיזוק העובדה כי יונית תוכל ללכת לבית המשפט

לפי האירועון, בית הדין קבע שמועד הפירוד הוא בשנת 2005 וזאת בהתבסס על טענותיו של ירון. למרות זאת, חיו הצדדים יחד עוד חמש שנים. יונית טענה כי זה מקים טענות נוספות מהן ייתכן שיפסקו לה מזונות אזרחיים או "הון אנושי".

יש לדון בשאלה האם יקימו טענה של מזונות אזרחיים בטענות "אזרחיות" (תום לב, עילה חוזית וכו'). טענה זו יכולה להיטען בהסתמך על האוביטר בהלכת סלומון "כאשר נוצרות נסיבות שבהן עלולה להישלל זכותו של בן-הזוג האחד לזכות בתמיכה הכלכלית הראויה מצד בן-הזוג השני למרות נזקקותו המוכחת, מצדיק היישום של עקרונות חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, שתוטל חובת מזונות...".

וכן בהתבסס על הלכת פלונית 8256/99 שם קבע כבי נשיא בית המשפט העליון דאז השופט ברק, כי שלילת סטטוס הנישואין אינה שוללת זכויות אזרחיות אשר אינן נגזרות תלויות בו "אלא יש להן קיום עצמאי מכח המשפט האזרחי". אומנם עד היום מזונות אזרחיים נקבעו לזוגות שלא נישאו כדת משה וישראל (ולפי תמ"ש 46211/04 של השופט שוחט לא ניתן לדון במזונות אזרחיים אם בני הזוג נישאו כדמו"י) אך התובעת טענה כי לא יתכן שבני זוג שהתחתנו כדת משה וישראל ובכך הביעו את מחויבותם בצורה חזקה יותר בנוגע לחובותיהם האחד כלפי השני, מערכת הערמות שתחול עליהם תהיה שונה ופחותה מאשר "ידועים בציבור" או מאשר נישואין אזרחיים. יונית יכולה לנסות לטעון כי חובת תום הלב, במקרה זה, מעלה חובה של מזונות אזרחיים. יונית תתבסס על כך שירון הביע את דעתו, והקים מחויבות חדשה (שלא מכח הדין האישי) לזון ולפרנס את יונית. יש להניח כי טענה זו לא תתקבל כיון שעד היום לא נפסקו מזונות אזרחיים לנשים שחל עליהן הדין האישי, בייחוד כאשר בית הדין שלל את זכותה של יונית למזונות.

האפשרות השלישית היא הגשת ערעור לבית הדין הרבני הגדול ולאחר מכן עתירה לבית המשפט העליון.

בערעור זה ניתן להעלות את כל הטיעונים לגבי הכריכה ולטעון כי מזונות הקטינים נכרכו שלא כדין (שהרי לא ניתן לכרוך מזונות קטינים) וסמכות בד"ר לדון בתביעה של מזונות קטינים הינה רק מכח סעיף 9 לחשבד"ר (הסכמת בעלי הדין). כך גם כל נושא הרכוש נכרך שלא כדין ובחוסר כנות, כי לא פורט הרכוש, וכן כי המטרה היתה לנשל את האשה מרכושה (להסתמך וליישם את הלכות גבעולי, גולדמן ותורג'מן). (הפירוט יכול להופיע גם בעניין סמכות בית הדין בערכאה ראשונה) האשה טענה להפרת חובת תום הלב של הבעל, ולעילות "חוזיות" וזאת בשל העובדה כי הבעל העלה את טענותיו לגבי "דתיותה" רק על מנת שלא תזכה ברכוש. למרות טענותיו, המשיך לחיות עמה עוד מספר שנים.

האשה טענה כי אין זו סיבה מוצדקת לחלוקה לא שיוויונית בהתאם לסעי' 8 לחוק יחסי ממון.

לפי בג"צ 8928/06 יש להניח כי העתירה בעניין הרכוש תתקבל. בבג"צ שם נקבע כי בגידת האשה אינה עילה לשימוש בסעי' 8 לצורך חלוקה בלתי שוויונית. על כן יש להניח כי בג"צ יקבל את העתירה ויורה על חלוקה שווה של כל הנכסים עד להגשת התביעות. יש לדון האם בג"צ יחזיר את הדיון לבית הדין או יורה על דרך החלוקה בעצמו (יש מקום להזכיר את הלכות גבאי ובבלי בהן בג"צ נמנע מהכרעה בעצמו והעדיף להחזיר את הדיון לביד"ר). לבג"צ יחזיר את הדיון לביד"ר.

לגבי מזונות אשה - הטענות המובאות לעיל בדבר אפשרויות האשה בבית המשפט יכולות להיטען גם בבג"צ. הסיכוי להתערבות בג"צ אינו גבוה כי בג"צ אינו נוטה להתערב אלא כאשר יש סטייה מכללי הצדק הטבעי. במקרה זה היות והצדדים יהודים לא נראה כי בג"צ יתערב.

שאלה 2-

הג"צ

59
79

2/3

89

THE ...

...

...

...

...

...

...

הערות המרצה

הערות המרצה

הערות המרצה

הערות המרצה

הערות המרצה

הערות המרצה

